

Prosiding
NADWAH ULAMA
NUSANTARA
(NUN) VIII 2018

Sinergi Ulama dalam Pemerksaan Ummah

Prosiding NADWAH ULAMA NUSANTARA (NUN) VIII 2018

Sinergi Ulama dalam Pernerksaan Ummah

14-16 Safar 1440H / 23-25 Oktober 2018
Hotel Riverside Majestic & Dewan Kompleks Islam Sarawak
Kuching, Sarawak, Malaysia

disunting oleh

**Ezad Azraai Jamsari, Azmul Fahimi Kamaruzaman,
Ermy Azziaty Rozali, Farid Mat Zain, Firuz Akhtar Mohamad Bohari,
Hakim Zainal, Izziah Suryani Mat Resad @ Arshad, Kaseh Abu Bakar,
Maheram Ahmad, Md Nor Abdullah, Napisah Karimah Ismail,
Roziah Sidik @ Mat Sidek, Salmah Ahmad, Suhaila Zailani @ Ahmad,
Wan Kamal Mujani, Zamri Arifin, Zulkarnain Mohamed,
Ammalina Dalillah Mohd Isa & Kamal Faezi Mahzir**

FAKULTI PENGAJIAN ISLAM
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI • 2018

PROSIDING NADWAH ULAMA NUSANTARA (NUN) VIII 2018
Sinergi Ulama dalam Pemeraksanaan Ummah

Cetakan Pertama, 2018
Hak cipta Fakulti Pengajian Islam, UKM 2018

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit terlebih dahulu.

Diterbitkan di Malaysia oleh
FAKULTI PENGAJIAN ISLAM
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia
Tel: +603 8921 5550/5291/5558 Faks: +603 8921 3185
<http://www.ukm.my/fpi/> ● <http://www.ukm.my/nun/>

Diatur huruf oleh
RAJA MUHAMMAD IMRAN RAJA ABDUL AZIZ
rajaimranukm@gmail.com
NOORSAFUAN CHE NOH
safone2448@gmail.com
AHMAD FAATHIN MOHD FADZIL
afaathinmf@gmail.com
EZAD AZRAAI JAMSARI
eajsti@gmail.com

ISBN 978-967-2256-01-4

Kandungan

Kandungan ... v

Peranan Institusi Pendidikan Tinggi dalam Melestarikan Ilmu Tradisional Islam
Ab. Halim Tamuri... 1

Perkembangan Islam di Sarawak Sebelum Pembentukan Malaysia 1955-1963
Abdul Razak Abdul Kadir... 10

Sumbangan Syeikh Daud dalam Pemantapan Akidah Ahli Sunnah
wa al-Jamaah di Nusantara
Abdull Rahman Mahmood... 23

Towards Developing A Framework on Knowledge Delivery Process in Islamic Banking:
Dawn of A New Millennia
*Adibah Alawiah Osman, Azwan Abdullah, Nur Ain Mohd Yusoff
& Nik Nor Liyana Kamaruddin... 37*

Kerjasama Strategik dalam Membanteras Ektremisme di Asia Tenggara
Ahmad Munawar Ismail, Wan Kamal Mujani & Nur Fida'iy Salahuddin... 72

Sumbangan Ulama Patani dalam Membangun Asas Tamadun Islam di Nusantara
Ahmad Omar Chapakia... 87

Tok Kelaba
*Amier Hafizun Ab Rashid, Nor Atika Aswad, Noorsafuan Che Noh
& Ezad Azraai Jamsari... 95*

Dasar Pendidikan Tahfiz Negara: Pelaksanaan di Kementerian Pendidikan Malaysia
Azhar Ahmad & Hairul Hisyam Adam... 105

Dakwah *Bil Hal* menurut al-Qur'an Kajian terhadap Surah al-Taubah
Azizul Azra Abdul Razak & Mohd. Hisyam Abdul Rahim... 115

Konsep Ekonomi dalam Furu' al-Masa'il Karya Syeikh Daud al-Fatani
Hadenan Towpek, Saimi Bujang & Zaenuddin Hudi Prasajo... 129

Peranan dan Sumbangan Ulama Islah terhadap Masyarakat di Tanah Melayu
Hafiz Zakariya... 142

Parameter Melayu Islam dalam Teks Perlembagaan Negeri Tanah Melayu
Hanif Md Lateh @ Junid & Izziah Suryani Arshad @ Mat Resad... 149

Syed Kamarulzaman Syed Kabeer Al Hussaini: 35 Tahun Pengabdian kepada Negara, Ilmu Falak dan Persatuan Falak Syar'i Malaysia
Ibnor Azli Ibrahim... 81

Penyebaran Islam melalui Kitab-kitab Terjemahan dalam Aplikasi Mudah Alih
Ijlal Saja @ Mearaj, Maheram Ahmad & Suhaila Zailani @ Ahmad... 170

Mengurus Wakaf Nusantara
Ismail Omar... 189

Wakaf Tunai Nusantara
Ismail Omar... 191

Endowmen atau Wakaf di Universiti Awam Malaysia
Ismail Omar... 193

Kebangkitan Penduduk Hulu Terengganu (1919-1928) kerana Ajaran Ulama (Haji Abdul Rahman Limbung dan Haji Musa Abdul Ghani Minangkabau)
Izziah Suryani Mat Resad @ Arshad... 196

Pemikiran Akidah Abdul Shukor Husin
Kamarudin Salleh & Liyana Mustafa... 207

Motivasi Pelajar Sekolah Menengah di Kuching, Sarawak dalam Mempelajari Bahasa Arab
Kaseh Abu Bakar, Syarifah Wirdah Al-Hassan Wan Muhamad Nasir & Nur Shaidatul Akma Mat Salleh... 221

Ulama Sarawak: Pemikiran Dato Sri Haji Abdul Kadir Hassan
Kipli Yassin... 229

Kesarjanaan Fiqh Siyasi Tuan Guru Haji Abdul Hadi Awang terhadap Pembangunan Politik Kontemporari di Malaysia
Latifah Abdul Majid, Jaffary Awang, Mazlan Ibrahim, Haziyah Hussin, Muhammad Faisal Asha'ari, Muhammad Adib Shamsudin, Ahmad Samsuri Mokhtar, Zuhdi Marzuki, Badlihisam Nasir, Wan Abdul Halim Md Yusoff, Awatif Iffah Ismail & Marziana Othman @ Osman... 261

Tajdid Minda Umat Islam di Nusantara
Mahmood Zuhdi Abd Majid... 277

Persepsi Ulama Kontemporari terhadap Kekhalifahan mengikut Acuan Kenabian
Masakaree Ardae @ Nik Muhammad Syukri Nik Wan... 283

Khidmat Masyarakat Tuan Guru Dato' Dr. Haron Din
Mat Noor Mat Zain... 291

Analisis Pemikiran Politik Haji Abdullah Abbas Nasution dalam Karyanya Tafsir Harian al-Quran al-Karim
Mazlan Ibrahim & Siti Balkis Mohd Shrif... 301

Jaringan Transmisi Pembaharuan: Shaykh ‘Uthman Sarawak, Angkatan Ulama dan Gerakan Umat dalam Babak Kebangkitan Nasionalisme
Mohammad Fazril Mohd Saleh... 313

Sumbangan Tuan Guru Haji Abdullah bin Daud Rantau Panjang terhadap Pendidikan al-Qur’an di Kelantan
Mohammad Aliff Najmi Daud & Farid Mat Zain... 347

Facebook dan Kajian Perbandingan Metode Dakwah yang Berkesan
Mohd Azmir Mohd Nizah, Muhammad Shukri Jasman & Adibah Sulaiman @ Mohamad... 357

Maqasid Shariyyah dalam Pemerksaan Persijilan Halal di Nusantara
Mohd Izhar Ariff Mohd Kashim... 364

Migrasi Mandur Sharif dan Peranannya dalam Penyebaran Islam terhadap Penduduk Pedalaman Sabah
Mohd Nur Hidayat Hasbollah Hajimin, Noor Afiqah Athirah Hajimin, Mohd Nur Rachmat Izzuddin Hajimin & Mohd Nur Hidayah Firdaus Hajimin... 379

Konsep Integrasi Ilmu-ilmu Naqli menurut Epistemologi Islam
Mohd Radhi Ibrahim... 385

Pemerksaan Ulama dalam Menangani Isu-isu Semasa dalam Konteks Masyarakat Majmuk di Malaysia
Mohd Roslan Mohd Nor & Khairul Anuwar Mustaffa... 393

Seni Ukiran Islam dan Pengaruhnya dalam Masyarakat Islam di Semenanjung Malaysia
Mohd Zamri Mohamed Noor & Ermy Azziaty Rozali... 404

Sumbangan Allahyarham Ustaz Awang Pon Awang Sebon dalam Islam
Mohd. Zaim Awang Pon... 413

Wacana Islam Nusantara dalam Pemikiran Islam Semasa di Asia Tenggara
Muhamad Razak Idris... 427

Islam, Arab and Nusantara: Understanding their Encounters Through the Tradition of Maulid Nabi
Muhammad Adlin Sila... 438

Warisan Ilmu Rubu’ al-Mujayyab Pasca Syeikh Ahmad al-Khatib al-Minankabawi: Kajian terhadap Perubahan Kaedah Penulisan Teks
Muhammad Alif Fitri Abdul Halim & Farid Mat Zain... 452

Kedudukan Jabatan-jabatan Mufti di Malaysia dalam Facebook
Muhamad Faisal Ashaari, Rosmawati Mohamad Rasit & Zulkefli Aini... 467

- Matlamat Penjagaan Harta (Maqsad Hifz al-Mal): Satu Analisis dalam Konteks Ekonomi Islam
Muhammad Hisyam Mohamad... 478
- Falsafah Ilmu Sains Tabii sebagai Dasar Penglibatan Ulama' Nusantara terhadap Sains Perubatan
Muhammad Khatib Johari & Sidratul Hakim Mohamad Kerta... 491
- Peranan Habaib di Indonesia dalam Menjaga Akidah Umat: Suatu Analisis tentang Pemikiran Habib Uthman bin Yahya (1822-1914)
Muhammad Noupal... 502
- Ulama Banjar dari Masa ke Masa: Geneologi Intelektual dan Sosial Islam di Kalimantan Selatan
Mujiburrahman... 514
- Perkembangan Pendidikan Masyarakat Islam di Sarawak sejak 1841-1963
Najihah Abdul Mutalib... 531
- Shaykh al-Islam Tengku Mahmud Zuhdi: Peranan dan Sumbangan dalam Pentadbiran dan Pendidikan Islam di Negeri Selangor
Napisah Karimah Ismail & Rosmaini Jaya... 548
- Peranan Tanah Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi Umat Islam di Sarawak
Nik Haslinda Nik Hussain... 561
- Peranan Datu Patinggi Abang Haji Abdillah terhadap Pembangunan Masyarakat Sarawak
Ninie Amira Drahim & Farid Mat Zain... 572
- Haji Abdullah Tahir (1897-1961)
Noorsafuan Che Noh, Ezad Azraai Jamsari, Azmul Fahimi Kamaruzaman, Roziah Sidik @ Mat Sidek, Ahmad Faathin Mohd Fadzil, Siti Hajar Abdul Rahman & Raja Muhammad Imran Raja Abdul Aziz... 579
- Amalan Interaksi Lisan Guru dan Pelajar dalam Pembelajaran Bahasa Arab Lisan di UKM
Nor Asyikin Hasan Adali, Suhaila Zailani @ Ahmad & Kaseh Abu Bakar... 589
- Kesultanan Sambas dan Perkembangan Pendidikan Islam
Norahida Mohamed & Mohamad Zaidin Mat @ Mohamad... 598
- Pemusafiran Ilmu Syed Muhammad Naquib al-Attas
Noratiqah Ahmad Kazmar & Azmul Fahimi Kamaruzaman... 607
- Al-Quran dan Neurosains: Kesan Frekuensi Bunyi daripada Bacaan Al-Quran terhadap Gelombang Otak
Norsiah Fauzan... 616
- Sumbangan Hospital Fatih dalam Bidang Ilmu dan Kemanusiaan
Nur Ainul Basyirah Alias & Ermy Azziaty Rozali... 626

- Ketokohan Drs Abdul Ghani Azmi bin Haji Idris dalam Penyusunan Hadith-hadith Rasulullah SAW: Tumpuan kepada Bukunya Himpunan Hadith-hadith Daif dan Maudu’
Nurul Hakim Ismail... 635
- Pemikiran Politik Ustaz Abu Bakar al-Baqir
Nurul Husni Abdullah & Farid Mat Zain... 653
- Kaedah Terjemahan Syeikh Abdul Rauf al-Singkili dalam ‘Umdat al-Muhtajin
Nurul Wardah Nazifah Razali, Suhaila Zailani @ Ahmad & Salmah Ahmad... 669
- Peranan dan Sumbangan Haji Abbas bin Muhammad Taha terhadap Tanah Melayu pada Awal Abad ke-20M
Raja Muhammad Imran Raja Abdul Aziz, Izziah Suryani Mat Resad @ Arshad, Ezad Azraai Jamsari, Noorsafuan Che Noh & Ahmad Faathin Mohd Fadzil... 679
- Program Pengimaran Masjid: Melihat dari Dalam
Saimi Bujang & Hadenan Towpek... 688
- Sejarah Awal Kepulauan Melayu: Enam Buah Negeri Melayu Sarawak Yang Hilang
Sanib Said... 706
- Pendekatan dan Manhaj Berijtihad dalam Isu Hukum Melibatkan Mualaf dan Keluarga Bukan Islam: Satu Penelitian Awal di Sabah
Sarip Abdul... 729
- Digitalisasi Dakwah di Negeri Sarawak antara Cabaran dan Harapan
Sharifah Fatimah Wan Jamel & Sharifah Khuzaimah Wan Yusup... 752
- Pendidikan Islam di Sarawak: Pengembangan Kompetensi dan Karakter Siswa Guru
Sharifah Nooraida Wan Hasan... 762
- Sultan Alauddin Sulaiman Shah ibn Raja Muda Musa (1865-1938): Satu Tinjauan Biografi
Siti Kamilah Mohd Fauzi, Izziah Suryani Md Resad @ Arshad & Ahmad Faathin Mohd Fadzil... 770
- Perkembangan Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Arab di Universiti Malaysia Sabah
Siti Rohani Jasni, Suhaila Zailani @ Ahmad & Hakim Zainal... 778
- Peranan dan Cabaran Masjid Tokyo dalam Pembangunan Masyarakat Jepun
Siti Zulfa Palem Zainol & Izziah Suryani Mat Resad @ Arshad... 783
- Peningkatan Kecekapan Sarf melalui Kaedah Gamifikasi di SMK Agama Miri (SMKAMi)
Suhaila Zailani @ Ahmad, Kaseh Abu Bakar, Nik Farhan Mustapha, Hakim Zainal, Zulkifli Nawawi & Tuan Nur Afifah Tuan Omar... 792
- Mengesan Kelemahan Morfologi Arab melalui Ujian Diagnostik Morfologi Arab (UDMA) di SMK Agama Miri
Tuan Nur Afifah Tun Omar, Suhaila Zailani @ Ahmad, Kaseh Abu Bakar Hakim Zainal, Zulkifli Nawawi & Nik Farhan Mustapa... 803

Pemakaian Undang-undang Jenayah Islam dalam Kerangka Perlembagaan Persekutuan
Wan Ahmad Fauzi Wan Husain... 813

Ancaman Pemikiran Radikal dan Ekstremisme di Nusantara
Wan Kamal Mujani, Ahmad Munawar Ismail & Nurfida'iy Salahuddin... 830

West Borneo Ulama Heritage and Its Importance to Modern Dakwah: A Study
on the Manuscripts of *Hikayat Raja-raja Melayu* and *Kitab Berladang*
Zaenuddin Hudi Prasajo, Saimi Bujang & Hadenan Towpek... 841

Perbincangan Akhlaq dan Tasauf dalam *Hidayat al-Muta'alim*
bagi Syeikh Daud bin Abdullah al-Fatani
Zaidi Hasan... 854

Memanfaatkan Keupayaan Kanak-kanak untuk Memberi
Keterangan di Mahkamah Syariah
Zaini Nasohah & Che Aziana Abdul Aziz... 878

Ulama Kontemporari dan Revolusi Perindustrian 4.0
Zakaria Stapa... 888

Sanad Pengajian Kitab *Tashil Nayl al-Amani* di Pondok Pasir Tumbuh, Kelantan
Zamri Rajab, Zulazhan Ab. Halim, Kamarul Shukri Mat Teh & Zamri Arifin... 901

Perlaksanaan Wakaf Hybrid di Sarawak
Abang Mohamad Shibli Abang Mohamad Nailie... 909

Naratif Nusantara: Tajdid Epistemologi dan Sistem Ilmu Abad 21
Amran Muhammad... 914

Kaedah Penterjemahan Kinayah dalam *Tafsir Pimpinan ar-Rahman*
kepada *Pengertian al-Qur'an*
Maheram Ahmad & Ijlal Saja @ Mearaj... 924

Sumbangan Tuan Guru Haji Ali dalam Pembelajaran Nahu dan Sarf
Salmah Ahmad & Farhana Nuratiqah Redzuan... 934

Peranan IKMAS dalam Memperkasakan Akidah Ahli Sunnah wal Jamaah di Sarawak
Shuhaib Supani... 942

Globalisasi dan Masa Depan Perundangan Islam di Nusantara
Shamrahayu Ab Aziz... 948

Islam di Filipina Selatan berdasarkan Penelitian Manuskrip
Oman Fathurahman... 963

Bentuk Periwiyatan Sejarah dalam Historiografi *Hadiqat al-Azhar
wa al-Rayahin* oleh Syeikh Ahmad al-Fatani
*Ahmad Faathin Mohd Fadzil, Azmul Fahimi Kamaruzaman, Ezad Azraai Jamsari,
Kamal Faezi Mahzir, Siti Kamilah Mohd Fauzi, Noorsafuan Che Noh
& Raja Muhamamd Imran Raja Abdul Aziz ... 970*

